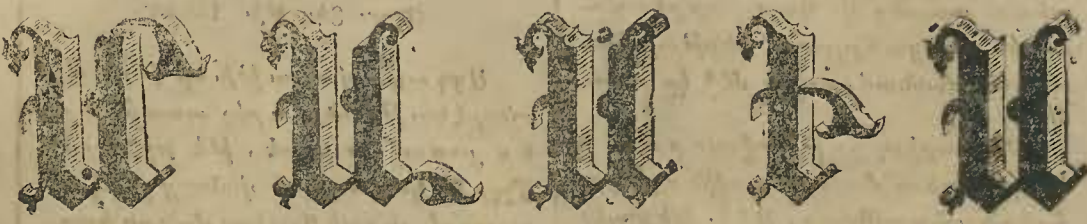

ՄԱՆՔ

Տարեկան գին և Պոլսոյ հար 8 ՄԷԺ.
Փաւառաց 10 ՄԷԺ.
Վեցամեայ և Պոլսոյ 4 ՄԷԺ.
Փաւառաց 3 ՄԷԺ.
Բարձրանիւր թերթի գին 60 փր.
Յանուարի ամիսը մէկ անգամի հա-
տար 3 զուրուշ, երկու անգամի հա-
տար 2 զուրուշ, աւելի անգամներու
համար դատ սահարկութիւն կը լլայ:

Լ Ր Ա Գ Ի Ր

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 3 ՕԴՈՍՏՈՍ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Գաղղիոյ երեսփոխանական ժողո-
վոյ օգոստոս. 1 ի նստին մէջ նախորդ-
նախն ատենագրութիւնը կարգաց-
ունելու առթիւ ազմակալից վէճմը ծա-
ղեցաւ, որոյ նմանը քիչ անգամ կը
պատահի երեսփոխանական ժողովոյ
մէջ: Վէճի նիւթն ըստ ինքեան կարե-
ւորութիւն չունի մեղ համար, բայց
ատենական պարտքներ կան մէջը,
որք կրնան մեր երեսփոխանական Ժո-
ղովոյն և մասնաւորապէս Դիւանին
դատ մ'ըլլալ նմանօրինակ դէպքերու
մէջ: Այս պատճառաւ արժան կը հա-
մարինք յիշեալ վէճին ատենագրու-
թիւնը հոռ դնել:

Ատենանը ժամ երկուքուկէսին
բացուեցաւ:

Ատենագրար Պէյն Տը Պարտուն
կուսը նախորդ նախն ատենագրու-
թիւնը կարգաց:

Նախագահ. — Խօսքը Պ. Եօյլէ-
րի է ատենագրութեան վրայ:

Պ. Եօյլէր. — Տեա՛րք, երեկ-
ուան նստին քննարկած ատենագրու-
թեան մէջ կը կարգաւ թէ Պ. Կալ-
օնի տ'իւթը այս խօսքն բոլոր է:

«1848ի Հանրապետութիւնը բոլոր
պարկեշտ մարդոց արհամարհանաց
և դարձանայ հարուածին ներքեւ ընկ-
նեցաւ»:

Պ. Կալօ. — Այդ խօսքը գեղա-
2 ի համար պէտք է ըսել:

Պ. Եօյլէր. — Մեզնէ ոչ ոք լսեց
այս խօսքը՝ եթէ լսէինք, արժանա-
ւոր պատասխանը կուտայինք: Արդ-
կը հարցնեմ Պ. Կալօնի Տ'իւթը այս
թէ . . . :

Գանի մ'երեսփոխանք. — Հոս ներ-
կայ չէ:

Պ. Եօյլէր. — Կը հարցնեմ Պ. Կա-
լօնի Տ'իւթը այս խօսքն ատենագրու
այս խօսքն ըսած է:

Անդամ մ'ալ կողմէն. — Անշուշտ
Պ. Եօյլէր. — Եւ երբոր ըսած է,
կը պնդէ:

Պ. Կալօն. — Եւ կը պնդեմ:

Պ. Եօյլէր. — Ուրեմն կըսեմ ձեզ
Պարոն, թէ սուտ խօսեցաք: (Աղ-
մբկալից և աղղու բողբոջներ ալ կող-
մէն ու կեղծութիւն. — Ի կարգ, ի կարգ:
— Ծատ աղէկ, շատ աղէկ, ձախա-
կողմեան նստարաններէն:

Նախագահ. — Չեմ կրնար ներել
որ ժողովիս մէկ անդամին ըսուի թէ
«սուտ խօսեցաք»: Պարոն Եօյլէր, ի
կարգ կը հարաւրեմ գնեղ: (Ծատ ա-
ղէկ, շատ աղէկ, ալ կողմէն ու կեղ-
ծութիւն:

Պ. Եօյլէր. — Ինչպէս կրցաք,
Պ. Նախագահ, թողու որ ժողովիս
կէսը թշնամանուի, և ինչպէս կըլ-

նաք դատաւար կանգնել բողբոջ մը
դէմ, երբոր եղած թշնամանաց դէմ
լուս կեցաք: (Բացադանշութիւնը
և չընկ ալ կողմէն, և ընդհանուր
յուզում):

Նախագահ. — Երբէք չկրնար ըն-
դունուի որ ժողովին մէջ մէկն իր
պաշտօնակցաց մէկուն «Սուտ խօսե-
ցաք» ըսէ: (Ծատ աղէկ, իրաւունք
ունիք» ալ կողմէն):

Պ. Եօյլէր. — Պարոն նախագահ,
ներսեւ կը խնդրեմ ձեզնէ. բայց ես
հոս անձամբ թշնամանուեցայ:

Պ. Եօյլէր. — Թշնամանաց խօս-
քեր ըսուեցան թէ՛ ժողովոյ, թէ՛
պատմութեան և թէ՛ բարոյականի
դէմ, և չըսուեցան: Նախագահը
մ'է այս զոր չենք կրնար ընդունիլ:
(Եօյլէր կը մեծնայ):

Նախագահ. — Ենձնականի դէմ
թշնամանք չեղաւ. . . : (Բացադան-
շութիւնը ձախ կողմէն): Այս ժողովիս
մէջ եղած դատողութիւնը, արդար
ըլլան թէ անարդար, անձնական
թշնամանք չեն. . . : (ստատիկ բողբոջ
ձախ կողմէն): Բայց երբոր նախատա-
կան խօսք մը կուղղուի անդամի մը,
չեմ կրնար ներել: (Ծատ աղէկ, շատ
աղէկ):

Պ. Եօյլէր. — Պ. Կալօնի ըսած
խօսքը նախատական չէր ինձ, որ
1848 ի հանրապետական մ'է գեղա-
2 ի տարադիր մ'իմ:

Պ. Եօյլէր. — Կը կրնանք երեկ
արտասանուած խօսքերը թշնամանք
մ'են երկրին, պատմութեան և բա-
րոյականի: Մեր բողբոջը պիտի ար-
ձանագրի ընդարձակ ատենագրու-
թեան մէջ: (Եօյլէր աղղղկներ):

Պ. Կալօն. — Խօսք կուղեմ:

Պ. Եօյլէր. — Կը թուի թէ մեք
այս ժողովին մէջ նախատեսուեալ հա-
մար միայն եկած ենք: Այլ ժամանակ
է որ այս բանը վերջ գտնէ: (Ստա-
տիկ յուզում և արմուկ):

Նախագահ. — Եթէ այս աղմուկը
չարունակէ, ատենանը կը դադարեցը-
նեմ:

Խօսքը Պ. Կալօնիին է:

Պ. Կալօն. — Վայրենան մը լը-
ւուցիւն կը կրնանք մեզնէ, Տեա՛րք,
կուղեմ որ բերնէս փախած խօսքին
վրայ անմիջապէս բացատրութիւն մը
տամ: (Ա՛, ա՛. ձախ կողմէն):

Պ. Եօյլէր. — Բայց մեր բո-
ղբոջն առեթ եղող խօսքերն ըսողը
դուք չէք:

Պ. Եօյլէր. — Եթէ ձեր խօսքը ես
կուսուեմ, այն ժամանակ խօսքը չը-
նենք:

Պ. Կալօն. — Ամենեւին ես չեմ
առնուի: (Բացադանշութիւնը ձախ
կողմէն):

Պ. Եօյլէր. — Այն ժամանակ ես
ալ ձեզ ստախոս կուսուեմ վրայ կը
պնդեմ:

Պ. Կալօն. — Կը կրնամ բացատ-
րել այն խօսքը, որ նորէն կըսեմ, փա-

խաւ բերնէս: (Մեծածայր ընդմիջ-
մունք ձախ կողմէն): Ես այն խօսքը
ցաւադին յիշատակաց աղղեցութեան
ներքեւ ըրի, զորս կը դրդուեմ ար-
տիս մէջ վերջին նստին մէջ արտա-
սանուած այս խօսքը թէ «Միապե-
տութիւնը հասարակաց եղերանքէն
ինկաւ»:

Չայներ ձախ կողմէն. — Անշուշտ
Պ. Կալօն. — Ինչ ըսել է այս
միթէ . . . :

Չայնալիդման այլ և այլ նստու-
րաններէ. — Արհամարհանք չէ այդ-
ամեն պարկեշտ մարդոց արհամար-
հանքն ըսել չէ:

Պ. Հանրի Պրիսոն. — Պ. Նախա-
գահ, թոյլ կուտա՞ք ինձ խօսք մ'ը-
սել: (Ենդհանուր աղմուկ):

Նախագահ. — Ո՛չ, չեմ կրնար թոյլ
տալ որ ատենագրութեան բողբոջ-
վին օտար վիճաբանութիւն մ'ընէք:

Պ. Կալօն. — Միթէ միապե-
տութեան ալ պարկեշտ մարդոց ար-
համարհանքն ինկած չըլլա՞ր ըստ
ձեզ:

Չայն կողմէն. — Ո՛չ, ոչ, Պ. Պրի-
սոն այդպիսի խօսք չըսաւ:

Պ. Կալօն. — Ուստի ես ալ ը-
սած խօսքիս վրայ կը պնդեմ: (Տըր-
տունը և բողբոջ ձախ կողմէն): Ըրի
թէ բերնէս փախած էին, բայց և
այնպէս կը պնդեմ: (Նորէն բողբոջ
ձախ կողմէն):

Պ. Եօյլէր. — Ուրեմն ես ալ ձեզ
ստախոս հանելուս վրայ կը պնդեմ,
և այն խօսքս բերնէս փախած չէ:
Նախագահ. — Ես ալ ձեզ ի կարգ
հարաւրեմ վրայ կը պնդեմ: (Աղ-
մբկալից յուզումներ):

Այս միջոցին Պ. Կալօնի Տ'իւթը
ժողովարանը մտնելով խօսք կուղէ:
Նախագահ. — Խօսքը Պ. Կալօնի Տ'
իւթը այն է:

Պ. Կալօնի տ'իւթը. — Ես ներկայ
չէի ժողովին երբոր Պ. Եօյլէր բնմն
եղաւ: Ըսին ինձ թէ Պ. Եօյլէր հար-
ցուցեր է թէ այն խօսքերը՝ զոյս Պ.
Կալօնի Տ'իւթի պատասխանելով ըսել
էի, այսինքն թէ «1848ի Հանրապե-
տութիւնը պարկեշտ մարդոց արհա-
մարհանաց և դարձանայ ներքեւ ին-
կաւ», ստուգելու ըսած եմ և կը
պնդեմ: Կը յայտնեմ թէ ես առ-
նելու բան մը չունիմ և կը պնդեմ:
(Ստատիկ և մեծածայր բողբոջ ձախ
կողմէն):

Պ. Եօյլէր. — Ուրեմն ես ալ կը
յայտնեմ թէ դարձելիս ստախոսու-
թիւն մ'է ձեր բառը:

Բազմաթիւ ձախակողմեան երես-
փոխանք դէպի բեմը կը դիմեն եւ
Պ. Կալօնի Տ'իւթը այն հարցումներ
կուղղեն, որք իրար խախտելով կը
կորնչին աղմուկին մէջ:

Նախագահ. — Պարոնայք, առ-
դիւրնիդ զնայեք. ողբալի է որ այս-
պիսի անցքեր տեղի կունենան և զիս

ՊԱՅՄԱՆՔ

Դուրս գացած լրագրաց հանդու-
ծախը խմբագրութեան վրայ է:
Լրագրոյս վերաբերեալ նամակ
կամ որ եւ իցէ գրութիւն խմբագիր
— Տնօրէնին պիտի ուղղուի, և Պո-
լիս, Չինիլի խան, Մառիսի գրասեն-
եակը:
ձամբու ծախքը չվճարուած նա-
մակ չընդունուիր:

Կ'ախարհն որ ատենանը դադարեցնեմ:
Նախագահը վերջոյրը դուրսը դը-
նելով կը յայտնէ թէ նիստը դադ-
րած է, և անմիջեւ փար կիջնէ:
Ատենանը քառորդի մը չափ դադ-
րեցաւ:

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Փարիզ 12 օգոստոս.
Անդղիս յայտնելով թէ Սերանո մա-
րաջատին նախագահած սպանիական
կառավարութիւնը կը ձանչէ, Գաղղիո
ալ յայտարարեց թէ ինքն ալ նոյնպէս կը
ձանչէ:

Պաղէն մարաջատին ձէնովս եղաւ, և
անկից ուր երթալն յայտնի չէ:
Պաղէն մարաջատին փախած դիւեր-
ւան նախընթաց կիրակի օրը անոր քովը
եղող վիզէթ գնդապետն և բերդին հը-
րամատարը բանտարկեցան: Մարտիկայի
մէջ 1870ի հասարակութիւն անդամներէն
80 անձներ բանտարկեցան:

Փարիզի մէջ կը հաւաստեն թէ մա-
մարաջատին թեմէ անկեալ Պաղէնին փա-
խուտը կառավարութեան դործակալ-
ները դիւրացուցած են:

Փարիզ 13 օգոստոս.
Մաք—Մաշոն մարաջատին կիրակի
օրը Պրեմիէրի դաւառն ուղեւորութիւն մ'ը-
նելու պիտի երթայ:

Մարտի 13 օգոստոս.
Կառավարութեան օտար տէրութիւն-
ներէն ձանչուիլ կատարուած իրողու-
թիւն մ'է:

Քարտեանը մինչև էպրէ քուեցան,
և խմբութիւններ երեսն եղան:

Հոտ 13 օգոստոս.
Նոր ձերբակալութիւնը եղան Ռա-
վենայի հանրապետաց և հանրապետա-
կանաց մէջ և քանի մը ստուգել ալ հրա-
ցան ձեռք ինկաւ:

Պրեմիէ 13 օգոստոս.
Պիտարը իշխանն այս առաւօտ հոս
հասաւ:

Վալինիթը 13 օգոստոս.
Երկրագործական զիւանդան տեղեկա-
վիր կը հաստատէ թէ սուսին վրայ եւ
զոյ լաւիական վիճակը վերջին տեղեկա-
զերին ցուցած վիճակէն լաւալոյն է:

Լոնդոն 13 օգոստոս.

Գոմ. Բոնո, 43 15/16
ժոն 1863
» 1869 54
» 1874 62 1/4
» 1872 75 3/4
Անդղ. Բոնո, 92 5/8
Օսմ. նոր փոխադրութիւն 48 3/4
Ի. Կլեբու, 13 օգոստոս.
Բամպակ Միտիլի—Օրդեան 8 3/8—1, 2
» Յայր Տօլեբա 5 3/8
Երաւու 12000 հակ:

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Հինգշաբթի օրը Լոնդոնացի հե-
ռագրով լուր եկաւ թէ Օսմանեան
կայսերական Պանքային բաժանոր-
դաց ընդհանուր ժողովն Օսմանեան
կառավարութեան չհրահան նոր ար-
տենութիւնն, ինչպէս նաեւ Աւսթրիո

—Օթման Պոստային հետ միանալու ծրագիրն և 270000 նոր բաժին հանելով իր գրամատուցութեան 10 միլիոնի հասցնելու ծրագիրն ընդունելու է, և հիմա գործադրութեանը ձեռք պիտի դարձնուի :

Կը յուսացուի որ նոր բաժինները մինչև աշուն կրնան ելնել :

Արեւմտա քէօյ բնակեալ Յոյն երեսասարգ մը շոգեշարժ նաւակ մը չինել տուած , մերթ ընդ մերթ կը պարտէր Բոսփորի նեղոցին մէջ ինքնին զեկախարկելով : Իր առաջին յաջողութիւններէն քաջալերուելով սկսաւ աւելի երկար ուղևորութիւններ ընելու երեքշաբթի օրը երեք Անգլիացի իրիւտաւորներու համար իր շոգենաւակը կառնու երկու Յոյն պատանեկոց հետ որ նաւաստիի պաշտօն պիտի կատարէին , և ճանաչող կենէ : Մինչև Ֆանարաքի յաջողութեամբ երթալէ ետեւ , գիշերը վրայ կը հասնէ , ծովը կենէ և ածուխը կը հասնի : Հաստ ճիւղ կը թափեն ծովեզրին մտնողնալու , բայց ծովուն ալիքները չեն թողոր , և վերջապէս ահագին կռակ մը կուգայ շոգենաւակը կրնալը :

Երկու հոգի միայն կրնան աղատել , Անգլիացուց մին և շոգենաւակին տէրը , որը լողալով կը յաջողին ջամաքն ելնել : Իսկ միւս չորսը կը խեղդուին :

Այս գիշեր ժամ չորսին ճիհանկերի թաղը հրդեհ պատահելով , հովին ուժգնութեան շուտ մը ծառայեցաւ , և երեք ժամու չափ շարունակելով , 43ի չափ մեծ տուներ այրեց :

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ			
ԷՍԶԱՄԱՐ ՈՒՄՈՒՄԻՆԷ			
2 յուլիս ուրբաթ իրիկուն	48	8	
3 օգոստոս շաբաթ առաւօտ բացուեցաւ	—	—	
4էս օր	—	—	
Կ. Պոլիս 34 յուլիս			
Պօսթի մէջ ժէնէրալի բաժինը Անգլիայի	6	20	
« փոխանակութեան »	4		
Կ. Պոլսոյ Պանդարիս »	4	20	
Բրէտի ժէնէրալ »	9	46	
Բրէտի Օսթրո—Ռիւրը	—	—	
Կրկնութեան զեռն »	3	408	
» նոր »	81	314	
Փոխ. »	4863	»	314
» »	4865	»	315
» »	4869	»	270
» »	4872	»	77
Փրամուէլ »	Օսմ. իր	5	73

ԸՆԹԱՅՐ ԳՐԱՄՈՑ	
34 ՅՈՒԼԻՍ	
Անգլ. իւրաքանչեւ »	409.28
Նաւաւ. ու ոսկի »	87 26
Եւրոպայի Ռուս »	89 5
Գրքերի »	54. 24
Հինգ փրանք »	—
Հինգից »	403
Պղինձ »	425 30

Ա. Զ. Գ. Ա. Յ. Ի. Ն.

Կրօնական ժողովն այս շաբթու փոխ մը ըլլաւ , որ կրնայ անհաճոյ հետեւանքներ ունենալ եթէ խոհակաւորութիւնը չիլութայ ուղղել :

Իւր հինգշաբթի առաւօտն մէջ ի բացակայութեան Ս. Նախագահին Բերաշի Ամբրասիո վարդապետը գատական մասնաժողովոյն անդամ կրնարէ փոխանակ իղմիրեան Արթ. Մատթէոս Գորգապետին , որ քիչ օրէն մայրաքաղաքէն պիտի մեկնի :

* Այս յանձնաժողովը Գաղտնաբերուած խորհրդէն առ իստեւ ժողովն եկած կրնաւ որոշուելու վերաբերեալ պաշտօնն ունի , որոց կողմէն են ամուսնական փափակ դատար , և այլն :

Այս քննարկութիւնը Ս. Պատրիարքին իմաց չտրուելու , հետեւորար Երէկ ուրբաթ Ս. Ամբրասիո վարդապետն առանց Ս. Պատրիարքէն հրապարակապէս ըլլալու կերթայ գատական մասնաժողովին մէջ կը բացուի :

Ս. Պատրիարքը լսելով այս բանը , կը կանգնէ յիշեալ մասնաժողովին աշխարհական անդամները , Սեւ. Միքայէլ Էֆ. Մամիկոնեան , Աստուա Էֆէնտի իկիտպաշեան , Ստեփան Էֆէնտի իկիտպաշեան և Սիմոն Էֆէնտի Միքալեան , զիստողութիւն կրնէ կրած ընտրութեան անպաշտօնութեանը դէմ , որ արդէն գրգռեալ ու դաշմոնիկեալ մտքերը նոր ի նորոյ յուզելու և վարչութեան ու իր վրայ ծանր քննադատութիւններ բերելու առիթ մը ըլլալէ զատ , իւր Պատրիարքական իրաւասութեան ալ տնտրութեան մէջ , որովհետեւ իւր իրական նախագահ գիտողութիւն ընելու զիր իշխանութեան իրաւասութիւնը կը բաժնայ և պատրիարքութիւնը կրտարական կողմ գործիք մը ըլլալու աստիճան կը նուստացնէ , հակառակ եկեղեցական օրինաց և նոյն իսկ ազգային Սահմանադրութեան :

Ժողովական Էֆէնտիները կատարելագէտ իրաւունք կուտան Ս. Պատրիարքին , բացի ինքիւրեան Ստեփան Էֆէնտիէն , որ կը ջանայ համոզել զՍ. Պատրիարքը , որպէս զի աչք գործէ կրած անտեղութեանց , բայց նորոգութիւնը չենդռնիր , և կանգնելով զՍ. Պատրիարք վարդապետը կը յորդորեն որ հրաժարի մասնաժողովէն , բայց ի յուր վերջապէս մասնաժողովը նիստը դադարեցնելով կը սրուի :

Կը լսենք թէ Գէօթիանայի մէջ Սահմանադրութիւնը գործադրելու առթիւ ամբաստանեալ Արդուանեան Արթ. Ստեփան վարդապետին վրայ մէջ Սահմանադրութեան գործադրութիւնը քննելու պաշտօն յանձնուելու է , ուսկից ալ բազմապիսի երկով իբրեւ առաջնորդական տեղապահ :

Կը լսենք դարձեալ թէ իղմիրեան Արթ. Մատթէոս վարդապետը , որ առաջին անգամ առաջնորդ ընտրուած է Պանդարիսի , դեռ իր վիճակը չզննացած և ժողովուրդ հովուելու բաւականութեան փորձ մը չառած , եղիւնքապետութեան կը զըրկուի ի Ս. Էջմիածին՝ առանց իր վիճակի ժողովուրդը խնդրանաց և հաւանութեան :

Կը փախուքէինք իմանալ թէ Կրօնական պատկառելի ժողովոյն անցեալ շաբթու մեր աչքին առջև դրած առաքելական Սահմանադրութեան համաձայն են այս տնօրէնութիւնները :

Գանալիլի բնակեալ Հումեդաւան ազգային մը , Գրիգոր աղայ վարդանեան , որ Գանալիլի եկեղեցւոյ տօնին կիրակի առաւօտուն Հայոց եկեղեցին երթալով իրիմեան օրբազանի քաղաքին ունեցիր եղեր է , յատկապէս նամակ մը գրած է մեզ , և յանուն արքայութեան կը յայտարարէ թէ իրիմեան օրբազան Սահմանադրութեան և երեսփոխանութեան դէմ ընաւ իստեւ ըրած չէ իր քաղաքին մէջ , հետեւաբար Օրագրոյ և Մատենի հրատարակութիւնները բացարձակ զրպարտութիւն են :

Եթէ հարկ ըլլայ՝ կը հրատարակենք նամակը :

Պ Ա Տ Ա Ս Ի Ս Ն
ԽՐԻՍՏԻԱՆ ՍՐԲԱՋԱՆԻ
(Շաբ. Տեւ Թիւ 4563)

Ազգային վարչութիւնը իւր այս տնօրէնութեանը ուրիշ պատճառ մի ևս յառաջ կը բերէ , թէ իրիմեանը Մշտ Ս. Կարապետի վանոց բնիկ միաբան չէ , ուստի Գլխաւոր վանքը կառնու , վարադ. մեզ բաժին կը թողու և կրնէ վարադային ի վարադ. և Ս. Կարապետին ի Ս. Կորապետ :

Շատ բնական կը լինէր այս դատաւարներ , եթէ վանական գերդաստանները համարուէին այնպէս , ինչպէս աշխարհի ընտանեկան գերդաստանաց կաղնութիւնը , ուր Պօղոսը Աստուծոյն առն իրաւունք չունի միանել , բայց վանական գերդաստանաց գրութիւն կամ իրաւունք այդպէս չէ , վասն զի վանականները , ինչպէս միւս եկեղեցականքը , մի և նոյն Աւետարանի պաշտօնականներն են , և Աւետարանը զիրենք հաւատար և անխրտիր եղբայր կը ճանաչէ , և ոչ ևս իւրաքանչիւր վանքերը վանական եղբայր համար իբրեւ բաժանեալ և սեպհական ժառանգութիւն է , որ տիրապէս ժառանգելու իրաւունք ունենան :

Այլ այսպէս նկատելով չէ թէ եղծել կուգեմ այն հիւսանող բարեկարգութիւնը , զոր սահմաններ են մեր նախնի վանական հարք , որ իւրաքանչիւր վանքը իւր միաբան եղբայրներով առանձին առանձին վանական գերդաստաններ կը կազմուին , այդ գիտեմք ու կը հաւանութիւն :

Սակայն ոչ կրնամ հասկնալ և ոչ կրնուեմ թէ մի վանաց միաբան եղբայր հետ ուրիշ վանական եղբայր մի կարող չէ միանալ կամ եղբայր համարուի հաւատար իրաւունքով , երբ նոյն վանից սահմանադրեալ կանոնաց հարատեւութիւն կուտան : Եթէ խտրել մի վիճակ , անհնարին է մէկ կողմէն ի միւս կողմ անցնիլ հազա ինչպէս Ազգային վարչութիւնը յամենայն ժամ իւր օրինական տնօրէնութեամբ անխորապէս կորցնու կը կարգէ պաշտօնականները այս քաղաքէն ի միւս քաղաք , այս վանքէն ի միւս վանքն :

Արդ՝ եթէ իրիմեանը անբնիկ ինքնելով իրաւունք չունէր Մշտ սուրբ Կարապետի վանոց վանահայր լինել կամ միաբան համարիլ , ինչո՞ւ ապա 1862 թուոյն Արմաշու տէր Ստեփաննոս անդապաճ սրբադանի օրով ազգային վարչութիւնը զիս վարադէն ի Տարօն կը կոչէ , մի թէ այդ իրաւունքն և սահմանադրութիւնն անձա՞նք էր իրենց , եթէ պէտք էր երբեմն իրիմեանը Մշտ աշխարհին , իսկ այժմ այդ պէտքն ալ պիտանու թիւն չունի :

Պէտք էր յայնժամ՝ երբ յիշեալ թուականէն սկսեալ գրիթէ ու թիւ տարի Ազգային անցեալ վարչութիւնը անընդհատ պատկերազմ մղեցին Գլխաւոր վանոց ստահակութեան դէմ : Յաջ բերէք , մի մոռնաք , այս ճակատամարտին նահապետին ո՞վ էր , որ կրակին դէմ գնտակին դէմ , միշտ զինելով մրցելով վերջապէս ազգային իշխանութեան պատիւը բարձրացուց Տարօնոյ իւրան վրայ և համբերութեամբ նուաճեց իւր վանական եղբայրները :

Այսչափ և այսքան անձնատիրութեամբ հանդերձ , հազար եղաւ , դեռ իրիմեան իրաւունք չունի Գլխաւոր վանոց վանահայր կամ միաբան անտանիլ , և այսօր կը հանեսաւ կը վարեն զինքն անհաղադատ և անձաւանդ համարելով :

Կաղաչեմ , նս
Արարհամառ տ.
չեմ . Հայ եմ և Վ
տան ազատորդի և
Այդ

խորութիւնը ոչ Աւետարանը կրնուենի և ոչ եկեղեցին , եթէ Երուսաղէմ օրինակ բերես , կրնամ . այդ իբրեւ միայն բացառութիւն ընդունեց Ազգ. դ. թէ՛ խաղաղութեան և թէ՛ այլ բանաւոր պատճառներու համար . զի Աւետարանի որդւոց կամ պաշտօնէն ից առաջ՝ Սիոնի ազատ լեռան ժառանգութիւնը մենավաճառութիւն չէ : Եթէ Գլխաւոր եպիսկոպոսը Գլխաւոր վանոց վանահայրութեան անձաւանդ է , Բաղիշոյ Եպիսկոպոսը կարող է ժառանգորդ լինել :

Այս , զիս դատելու համար օրինաց ողին յառաջ կը բերէք . ես կը զարմանամ շատ՝ երբ խառն ժողովը այս խնդրոյն մէջը ողին միայն կը յիշէ , տառը կը մոռնայ . կը ժառանգ , ոչ զին եւ տառը իրարմէ մի՛ բաժնէք , զի այդ բաժանեալ գրութեամբ ըզիրմեան մարտեալ համարեցին :

Արդեօք ինձ և այս խնդրոյն համար միայն հարկն ստիպել է օրինաց ողին ըմբռնել և տառն ի բաց թողուլ : Սոսկի է այդ , անփախուստ հարկը զիս ալ կոտորել որ մերթ ընդ մերթ օրինաց ողին յարգելով բաւ է անմի՛ և գործեմ . բայց սահմանադրաւոր նախորդ վարչութիւնը բաւ չը համարեց զայս , խառն տառական ճշդութիւն պահանջեց , և այնքան փառվեցաւ օրինաց նախանձով , որ ի վերջոյ ձեռնարկեց զիս տառաստանել և ինքն օրինասէր հանգիստացաւ :

Արդ՝ երբ ներկայ վարչութիւնը իւր նախորդին պէս նախանձաւոր է Սահմանադրութեան , ինձ իրաւունք կուտայ խնդրել որ իր սկզբան և ուխտին համաձայն գործէ և պաշտէ Սահմանադրութեան օրէնքն իւր գրով , ողին իւր տառով : Եթէ այսպէս օրինաց ողւոյն և տառին իրաւանց զօրութեամբ ձեռնարկես այս խնդիր լուծել և պարզել , ՅՅ ըդ. յօդուածն երբեք բաւական չէ՝ ոչ ողւով և ոչ տառով՝ զիս Գլխաւոր վանից վանահայրութեան ան պաշտօնէն լուծել :

Տեսցուք այժմ՝ սակ թէ վանօրէնից խորհրդոյ հրահանգն ի՞նչ է և ի՞նչ կը տրամադրէ վանահայր պաշտօնէն ամբաստանութեան և հրաժարման համար :

Երեսներորդ երկրորդ յօդուածը կ'օրինադրէ . «Եթէ վանահօր և միաբանութեան մէջ անհամաձայնութիւն ծագի , Կեդր. վարչութեան պիտի դիմեն : Դիմելու ուրեմն , ես չը գիտեմ թէ նոքա (միաբանութիւն) վաղ քան զմեզ դիմել են , և թէ յերաւի Սուրբ Կարապետի վանից միաբանաց Ընդհանուր ժողովը Սահմանադրապէս բողոք հանել է վարչական ատենից առաջ , և ըստ նոյն հրահանգի երեսներորդ եօթներորդ յօդուածին Կեդր. վարչութեան կը ծանուցանէ՝ իւր ամբաստանութիւնն և բողոքը . ուրեմն Կեդր. վարչութիւնը պարտաւորեալ էր յայնժամ նոյն հրահանգին 38 ըդ. յօդուածին համաձայն վարուիլ , որ այսպէս կը տրամադրէ . «Կեդր. վարչութիւնը նախ բացատրութիւն կրապահանջէ (անշուշտ վանահօրէն) , և երբ գրաւոր հարցը սկսեալ թիւն կրապահանջէ (անշուշտ վանահօրէն) , և երբ գրաւոր հարցը վարչութեանը քննիչ կը զրկէ նոյն վանքը և անոր տեղեկագրին վրայ իւր վճիռը կուտայ » :

Արդ՝ ինձ իրաւունք տուէք որ խօսիմ , մեր են այս հրահանգաց գործադրութիւնը , ո՞ր ամբաստանադիր , ո՞ր մեր բացատրութիւնը ,

Եւր քննիչ և հասկ առա տեղեկա-
գիր և վերջին օրինակը վերջը :

Հեղինակ Լեւոն Բ.

ՏԵՐ .

Ազգայիններէն ոմանք լրագրի
մի միջոցաւ հրատարակաւ կը հարցը-
նեն եղբր թէ Բաժնադրական ընկե-
րան հաշիւներն ու ժողովուած գը-
քամները ո՞ր են : Ի պատասխան կը
խնդրեմք որ ներկայիս ձեր պատուա-
կան լրագրին մէջ հրատարակել բա-
րեհաճիք :

Բաժնադրական ընկերութիւնը
իր հաստատութիւնն ու հիմնական
կանոնները ի սկզբան Ազգային վար-
չութեան գերագոյն ժողովին ներ-
կայացուցած , ընդունված ու վաւե-
րացած ըլլալով ընկերութիւնը իր հա-
մարը Ազգային վարչութեան կրնայ
տալ և ո՛չ հրատարակաւ հարցմանց
պատասխանել : Թէպէտ մենք յիշ-
եալ ընկերութեան դանձապետներն
էինք , բայց ընկերութիւնը առկաւին
իր գործողութիւնը չը դադարեցու-
ցած մենք հրատարակեալ մեր պաշ-
տօնէն և մեր տեղը ուրիշներ ընտ-
րուեցան ընկերութեանն և մեր քով
դառնուած հաշիւներն ու դրամները
վարչադրութեան մեր յանձնարարու-
մով մասնաւոր տեղեկութիւն մ'է
զոր կուտանք առ մեզ ուղղեալ հարց-
մանց . բայց Բաժնադրական ընկե-
րութիւնը միշտ պարտի իր հաշիւնե-
րը ուղղակի Ազգային վարչութեան
տալ : Եթէ վարչութիւնը ուզէ իրմէն
հետաքրքիր ազգայինք պէտք է
Ազգային վարչութեան դիմեն իրենց
հետաքրքրութիւնը զո՛հ ընելու հա-
մար :

Մնամք ձեզ

31 յուլիս 1874

Օրթագէտ

Ն. Օրթան

Մ. Յ. Ալեքեան :

Ն. ՊՈԼՍՈՑ ԱԶԳԱՅԻՆ ՎԻՃԱԿԸ
(Ծառ. Կ. Բ. 1562)

Լրագրիները իմանում ենք , որ Ղա-
թիկայ խնդիրը կայ , մի մեծ և կարեւոր
խնդիր ընդգծւոյն այն ազգայնական
խնդիրներն , որ ձա-
խառնված են իրենց և
և որ թաղական է առանց թաղացոց
քաղին , հոգաբարձու է իւր թաղակա-
նութեան օրոյմանը նոյն թաղի դպրոցին
տեսուչ է իւր հոգաբարձութեան հուա-
նութեանը նոյն դպրոցին ուսուցչի է իւր
ստեղծութեան հսկողութեան նոյն դպրո-
ցին : Եւրեք է ապա իւրեան թոշակը , ին-
քուն է գրում իրան հաշուետուարին ինքն
է հարցնող ու պատասխանող այդ պաշ-
տօնակատարութեան մասին , համար տը-
ւոյն ու առնող , քննող ու արձանագ-
րող : Եւ իւրեւ երեսփոխան՝ օրէնքդիր
է , Սահմանադրութեան ժողովի ան-
դամ է : Առանձնական խորհուրդի անդամ
և այլն :

Դոյնալիս լրագրիները իմանում ենք ,
որ Տիգրանակերտ , Վանայ Պոզոս վար-
դապետ , Մարտան և Վանայ , կու-
տինայ , դուք և ուրիշ տեղեր էլ մի մի
ծանր խնդիրներ են պատրաստ պարտի-
աքին և վարչութեան համար Այս Պոզ-
սի կրօնական ժողովն էլ իւր չըմանը կա-
տարեց , նոր ժողովի ընտրութիւն պէտք
է : Սորա հետ ընդհանուր ժողովի հրա-
ւեր և կարգ խնդրը հրատարակուեցաւ
լրագրիներով : Նկատելի է այդ ցանկին
գրուելը դրուած վաւերացումն նախկին
ստեղծարարութեանը ընդհանուր ժողովի
ստեղծարարութիւնը , որոյ մէջ դեռ պատ-
րիարքն է իրականացնող , և չգիտցուի թէ
ինչպէս պէտք է կցորդեն իւրեանց և
ներք հակառակ ծայրեր որոշմունքներին
մի և նոյն ժողովին , որ վերահաստատած
է յորիմեան , և առանց նորա հրաժա-
րական գոնէ ստանալու , ընտրած է Ներ-
սիսին Պատրիարք :

Հետաքրքրական է տեսնել այդ նա-
խորդ կրօնական ժողովին համարառու-
ւած թիւը , որոյ չըմանն ու զորք եղած է
ամբողջապէս իւր նախադասին հակառա-
կել , և նորա պատրիարքութեան հրա-
ժարեցնելու խորհրատ փորձերին ձե-
ռնուած և առաջնորդ լինել :

Ահա էլի համադրուած ժողովի անու-
նը կայ . տեսնա՞ք թէ ինչ նոր ծնունդ
պէտք է տեսնայ այդ :

Կարող են շատ այլ և այլ խնդիրներ
յարեցանել այս ծախսողութեանը Ներ-
սիս պատրիարքին փորձելու համար : Կի-
նայն եկաւ Նիկիկայէն թէ բազմաթիւ
հայեր պատրաստ են եղել . սակայն
Օրդովրդ վարչութեանը զննելու պէ-
տքն էլ խորհմանի վրէն , և ինքնապէս
լով : Այս ամենը վարձեր են , մինչեւ
եթէ տեսնեն նոր պատրիարքն իրարմին
իւրեանց կողմը կը հակի , յայնժամ պաշ-
տելի են հրատարակում . իսկ երբ վեր-
ջագէտ զայ հասնի այն օրը և այն կէտը
որ արաւական է առ արտաքինը և երեւո
դարձնէ ծախ կողմից , ի գործ դնէ իւր
ձեռք տաւած ստանալ , զոր խորհման վայր
էր դրել , այն օրն երանելի պէտք է լի-
նի խորհմանին համար գրածներն ու ա-
սածներն : Բայց ինչպէս երեւում է , Ներ-
սիս պատրիարքը զայս կարծած մարդ չէ .
բայց էլ ձեռք քաշած չէ : Վաղէ ուղղելու
կամը ունի , և փորձ է փորձում , « խրատ
խնի » , սաղմոս սեխնա :

Գրած յաջորդել են հրաժարեցնել խո-
րհմանը Մայր Սուրբ Կարապետի վանա-
հայրութիւնից ևս ի լրումն իւրեանց ար-
տի տեսութեան . առնեցան յայտնի
բան է , թէ նա այնտեղ այնքան տարի
չարաշար միշտ և հաւածանք կրեց վանքի
միաբանութիւնից , ուր լուսաւորութիւն
և բարեկարգութիւն երևացնելու համար
զեռ մինչև այսօր իւրեան տղարանին ,
վարժարանին ու ամեն բարոյական կար-
գի նորոգութեան ընդգծւոյն մտաւորաւ
մասնակցութիւն և քանդումն ցոյց տուէ .
որպէս զի այսօր երեւն եղածն էլ անհե-
տանք և տեսնողին չարեց նա այնտեղ
եկ դու անոցեան խորհմանին , եկ , առ
Մայր վանահայրութիւնը և զնա՝ կանա-
չացնելու , ճառագայթեցնելու զայն վայր
« Վարժարան » կախարարութեան լուսն
կոնէից , խորհրդ և շառաւիղ յարմար
թարգմանաց :

Այս անգամ այստեղից տեսիլ բան
չեմ կամենում գրել : Իսկ մի ուրիշ պարտք
ունիմ հաստեղանել . Կ. Պոզոսի հրատա-
րակած մի անգամ և անհրաժեշտ « Մու-
մու » անուն թերթին ընդգծւոյն . զաւար-
դէն իւր պարտականութեանը նմանե-
լութիւն ունի զնոյնների պարտքի , ոչ մի
գրականութեան տիպ և արժէք չունե-
նալով յիշքն , այլ ինչպէս ասում են Պո-
սիցիք դուրս համար , մի ճախիղ ցփեղ ,
զուգահիշ լինելով թերթի բայց զգալի-
զարար դա ևս իւր ընթերցողն ունի և
նրան խորագրում են ծախսողութեանց գը-
րիչները Ղաթիկայ խորհրդարանում :
Մարտիկայ վերադարձն ներկայացը-
րեց ինձ որ Մարտիկայ թերթի 379 թի-
ւը , որոյ մէջ գրուած էր մի յոգեւած
վարդ ստորագրութեանով և նորա կան-
խարան էր այսպէս . « Թիֆլիսի Մեծ
Հայաստանի լրագրին առնելով Ռուսա-
տանցի բարեկամ մը հետեւած յոգեւած
գրկած է մեզ ի հրատարակութիւն : Դա՛
այդ յոգեւածով յարմարեցում է մի կե-
ղծում իմ առաջին նամակով Մեծ Ղաթի-
կայի հարցածներին , զա՛ հարում է Վար-
դը խորհած ու ստուգած եղել է խո-
րհմանին մասին լուս խոսելով , և այդ
խորհրդայնութիւնը Ներսիս Սրբապետի
անունով է իմ ստորագրութեանով
խորհրդայն , և այլն . Զորանք եմ զգու-
նորա զրաճները մէջ ընկելով այստեղ
այդ գործ տնայն , այսինքն մի ուրիշ
ստորագրութեանով կեղծ ու սուտ բաներ
գրող ու տալով անձը՝ գրական կեանքի
մէջ մի քաղաքական զուգ է , երեւակ
որ պետք է կախի հրատարակումը :
Բայց զգալի զարար Պոզոս ստորագրական
դառնել է այդպիսի ստաղակութիւն . օ-
րինակում են մի ուրիշ լրագրից յոգեւա-
ծը , և միայն գրուածքին զէմքը , զերեւ
և անձնական անունները փոխարինելով հը-
րատարակում են : Այն և մի աներեւ
մարդ , Ազգայն ստորագրութեանով իւր թէ
Պոթիկայ յանուն Ռուսաստանից ազգա-
նոց ինչեւ չըմանք Օրդովրդի միջոցաւ
խորհմանի պատուոյն և բարոյականին
զէմ : Եւ կը կարծեմ թէ Մեծ Ղաթիկ
լրագրութիւնն ևս իւր իրաւունքն ունի
գտնելու « Մասնակց » ազգականութիւնը : Վա-
ղէ զի նա ասած է յայնժամ թէ Մե-
ծու Հայաստանի լրագրին առնուած է
եղել . իրաւ թէ վերջինս յոգեւածը :

Այս ժամուս , երբ ուղում էի կնքել
նամակ , իմացաւ Ընդհանուր ժողովից այս
օրուց արած նիստը , ընկերս պատմեց
թէ Մ. Ղաթաւորիչ եկեղեցւոյ կողմն անց
կենտրոն լուս էր մեծ աղաքակի ձայն , ներս
մտել ու տեսել էր ժողովի խորհմանութիւ-
նը և ժողովականներին միմեանց ընդ-
գծւոյն գտնում զայնուս , որոց խրատ էր
տուել քանիցս պատրիարք որդաղանք ,
բայց օգուտ չի գործել . խոսված ու նե-
ղացած հոգեւոյ դուրս է եկել ժողովն .
Նորին Սրբապետութեան հետեւած են ժո-
ղովրդեան մեծ մասը , իսկ մնացեալներն
որ արդէն ճակատ յարաբարեցնեն են ե-
ղել , կուտում գրական զխոյն անհա-
րին կերպով միմեանց զլուսել եղողներն :

Միայն ծնծն է պարտաւ ընտանի
Ժողովի զի բազմութեան մէջ միայն մի
քանի անձ մտնում ու արհամարհում է-
լին , միւսները ամեն սառնութեամբ մը-
տիկ տակաւ և դուրս չարժեքով « ձրի ձրի »
անում : Այս Պոզոս Պատ. երեսփոխան
նկրն տալացոց տուն թէ փոխանակ պատ-
րիարքին փոխելու , իրանք պիտի փոխ-
ու էին : Այսինքն , ի հարկէ այս ժողովի
նկարագրիւրը դուրս բերում են Պոզոս լը-
րագրիները , ունեղ անեղ կերպարանք
տալով երկրութեան : Բայց ինչ որ լինի ,
անաւ այս ստաղին անգամ էր դոյս ի-
րանց նորընտիր պատրիարքի նախադա-
հութեան տակ նիստ անելու : Եւ այսպէս
անել : Մեծուս , քանի որ նոյն պարտ-
նայն , նոյն անձինք են երեսփոխանը ,
նոյն պատիւն , նոյն կարգ , նոյն եղանակ
պէտք է ի գործ դնեն : Գրեալ խաղաղ-
ծառայութիւն Սահմանադրութիւն սպա-
նելու այս ընթացքով . ժողովուրդն ար-
դէն պապական շնորհիւ անոյցս եղել է
այդ օրէնքից , որոյ ներկայացուցիչ և վա-
րիչներ են այս երեսփոխանը : Գործ մը-
տում ունեն արդեօր իրանց արած կու-
րուստի գինը , արդեօր այս անգամ էլ
պիտի աղաղակեն թէ ճիշտ կար . . . :

Շատ ցաւով բան : Որքան պարկեշտ
է զոգանից ամեն հասարակ մարդ : Բայց
և այս էլ Վաղղից այս օրերի անցքերի
ազդեցութիւնն է , որ կը գործէ Պոզոսի
Հայոց ազգային ժողովի մէջ , զոր թարգ-
մանեցին լրագրիներ տալ տալ , և ողե-
ւորեցան նոյնանով , եւ ու երկն գալիս
նոյս բոցով , կրակով :

ՎԱՐԴ

Գարակեօգեան Մեծ . եղբարց մօ-
րաքայր օրիորդ . իզար կարապետեան ,
որ առանց աշխարհ մտնելու՝ իւր
կեանքը քրիստոնէական գործերով
և մանաւանդ աղքատներն ու կա-
րօտեալները միմիկարելով կանցու-
նէր , չարեքարութի օրն իւր մահկա-
նացունէնքը ի հասակի 60 ամաց ,
և հինգշաբթի օրը մեծ հանգիսի
Գումեաքուի գրտի Ս. Գարութիւն
եկեղեցւոյն՝ պարտեզը թաղանցաւ :
Առատասիրտ հանգուցեալ իր վախ-
ճանին մօտենալն զգալով , ազքատաց
և կարօտեցոց առատ սիրտութիւն
բաշխելէ զառ՝ 300 Օմանեան լիւր
Գումեաքուի գրտի Ս. Գարութիւն
եկեղեցւոյն , 800 քօնօխիւն Ս. Փրեկ-
չի հիւանդանոցին , 3000 զըշ եփնի
գարուի եկեղեցւոյն , 3 երկաթուղ-
ւոյ բաժնեմուդիւ և 5 Ում . ոսկի ալ
Պալատ . խորհեան վարժարանին
կառկած և ստակներն ու քօնօխի-
ւաներն ալ Գարապետեան Մեծ . Գա-
րութիւն և Գարակեօգեան Մեծ . Մ-
Գրեդուր Եփեսոսիներուն յանձնած էր
այս պայմանաւ որ Գումեաքուի և
Եփեսոսեան եկեղեցւոյն և Պալա-
տու վարժատան նուիրելու գումար-
ներն իրենց տեղը յանձնուին , իսկ
Հիւանդանոցի նուիրելու 800 քօնօ-
խիւնը վերջինս կառկալատար
Եփեսոսիներուն քով տանգ մնան , և
միայն սակաւ տարուէ տարի Հիւան-
դանոցի վճարուի :

Այս կտակը հոնդ ուցեալն իւր
կենդանութեան ժամանակ ըրած
էր Պատրիարքական փոխանորդ Գեոր-
գ . Յ. Մկրտչի հօր և ուրիշ քանի մը
քաջապիտի և աշխարհականաց ներ-
կայութեամբ , և անոնց ալ վկայու-
թեամբն հաստատել տուած էր :

Որհնեալ ըլլայ այսպիսի բարեբա-
րաց յիշատակը :

ՏԵՐ .

Ճեմարան Երկան վարժարանիս ու-
ղակեցոց պարգևատրութեան հա-
ղէք պիտի հաստատուի Ս . Կարապետ .

Կեղեցւոյ մէջ և օգոստոս , կիւրակէ օրը
ի ժամ վեց :

Պարտաւորութիւն է մեզ խնդրել և
քաղցր իսկ յուսով որ հաճիք Ձեր բարեա-
ցառ իմ ներկայութեամբ հանդիսին շու-
քն առաւելու , և Ազգին՝ այն է՝ Ձեր
գաւազաց և նոյս հայրախնամ հոգատա-
րաց անձնուէր տշխատանքը բարոյապէս
փորձարկել :

Ի օգոստոս Տեսուչ
Իւսկ . Նոր Բաղ . Ղեմ . Կրկ . վարժարանի
Խօրէն . Բա . Փեղեղեմեան

Յ . Գ . Հրաւիրող ձեր պատուա-
կան թերթին մէջ հրատարակելու հաճե-
նիդ կը խնդրեմ :

Նոյն

Գարա Խնիկ պօղանք Փեղեղեմեան
Թէնիկայի վարժար

Իչ պու չէ՛րի օգոստոսն տէ՛օր
սիւնե՛ի բաղար կիւնիւ հալա միւ-
սայիս օրուղը հոյտէ 27 նիւմբօրը
Սահիլայէնտ նամ թեկտե հարա-
թէթի Գապարձաջ օղբայարագ պօ-
ղաղ ֆէնէրի բիւրեւհընա գատար չը-
գու պ օրատա ետրմ սաաթ գատար
արամ իլլէսիւտէն օտրա Պէթիւքտէ-
րէ իսկէթսինէ ետնաչաճող վէ ան-
տէն սաաթ օն պիլի չէթրէ կէչէրէք
գրլամ իլլէ Գապարձաջ ուղբայարագ
սիւնէն քէօրիլլէ ինէճէկի վէ վա-
բօրուն իշինաէ պիլ թաղըմ մուղի-
գատա պու լուճաճող Շիրէթի խայ-
րիլլէ թարաֆընտան իւան օլուճուր :

Պիլլէթ ֆիլլաթը կիտուղ կէլմէք
իշին իւ չէրէք մէճիւ . իւսթ գաթը
Իքի ալթ զաթը

Ի Լ Ա Ն

Տօքսան սէնէսի իւր ի խլմիտա-
սրնտան ազգսան պիլ սէնէսի տըճ-
թու նիհայէթինէ գատար պիլ սէնէ
ղարֆընտա նիղաթիլլէ նամր աղիլ Լ
տարէսի տէ իրմէնիլլէնաէ նէ մըգ-
տար քէթիկ հաթը օլուր իսէ պէտէ-
լինի քէնտի նամրա վէ թաղսիլթի
կէլիլլէ վէ սիմ մէճիսիլլէ 21էր զուշա
օլարագ նիղաթիլլէ իսալլէնի օթիլիլլէ
վերիլլէ թէսիլլէ իլմէք յայլթի իլլէ
պէհէր գըլլէսի 20 բարայա իլլիլլէ
թալիլլէ զուշուր իլմիլլէ օլուղ միւղա-
եէսիլլէ աղաթիլլէ իւմիլլէն եէսիլլէ
ճի շարձաթա կիւնիւ թէքրար իճրա
իլլէ գարարը գաթիլլէ վերիլլէք
գօնթրաթ իսիլլէճէ իլլէնաէ , իլլիլլէ
յէ թալիլլէ օլանլարն եէվիլլէ մէղիւր-
տէ Տարը Շուրայի սաքէրիլլէ կէլմէթ-
րի :

31 Թէմուշ 1874
Պապը Սէրաքէրի :

Պահը սէֆիտ պօղաղընտա պու-
լունտան սաաթիլլէ շահանէ մուլայիլլէ-
նաթը իլլին պիլ սէնէ զարֆընտա լու-
ղա մի օլուղ միւնտաթայիլլէ գօնրան
125000 գըլլէ լահմէն պէհէր գըլլէսի
7 զուշա վէ էլլիլլէ անպարը իլլին
միւղաթա օլուճաճը 4000 թօի կէօմ
լէկիլլէ էլ պէլիլլէն պէհէր թօլը 18
1/2 զուշա վէ քալէվիլլէն անպա-
րը իլլին միւղայիլլէ օլուճաճը օլան
7000 ատէտ պէհէր էաթիլլէ մէլի-
նիլլէն պէհէր տաթիլլէ 8 1/2 զուշա օ-
լարագ թալիլլէլլէ էօթէսիլլէ օ-
լուղ , աղթաթը իւմիլլէն պէլիլլէ
բաղար էրթէսի կիւնիւ լահմէն վէ եէ-
սիլլէ չէհարալլէսի կիւնիւ էլ պէ-
լիլլէն վէ սէթիլլէն իլլէնաէնալիլլէ կի-
նիւ մէլիլլէն գարարը գաթիլլէլլէ վէ-
րիլլէճէ իլլէնաէն ատա աղաղ ֆիլլաթ
յէ իլմիլլէ թալիլլէ օլանլար մէղիւր
կիւնիլլէ Տարը Շուրայի սաքէրիլլէ
կէլմէթրի :

Պապը Սէրաքէրի
29 Թէմուշ 1874

